

Brettner Zsuzsanna

Gyermekvédelmi modul

TÁMOP 5.4.4.-09/2-C-2009-0008

„Reflektív szociális képzési rendszer a 21. században”

2012.



Gyermekvédelmi modul

A PTE szociális munkás képzésében a „Komplex modulok” elemei az ajánlott képzési időterv szerint az ötödik és a hatodik szemeszterben kerülnek megvalósításra. A gyermek- és a fiatal korosztályt érintő problémák, tevékenységek, fejlesztési folyamatok iránt érdeklődő hallgató választják a gyermekvédelmi modul teljesítésének lehetőségét. A modul elméleti és gyakorlati tárgyakat is tartalmazó, egységes szemléleti keretet megvalósító komplex egység. Az ötödik félévben a „Gyermek és ifjúságvédelem” és a „Gyermekvédelmi alapellátások”, a hatodik félévben a „Gyermekvédelmi szakszolgáltatások” valamint a „Gyermekvédelmi modulgyakorlat” képezik a modul elemeit.

A modul kurzusainak vezetésébe gyakorló szakemberek is bekapcsolódnak, fontosnak tartjuk az aktuális szakmai problémák, nehézségek megjelenítését a tanórákon, kiemelt célként jelöltük meg a hallgatók mindennapi gyakorlatot is megismertető képzését.

A projekt keretében nem csak az egyes elemek fejlesztését tűztük ki célul, hanem a modul egységes keretrendszerbe való foglalását is. A modul célja a védelemre szoruló gyermekek, fiatalok körében végezhető szociális munka elméleti és gyakorlati alapjainak elsajátítása, a hallgatók elméleti és gyakorlati ismereteinek integrációja, lehetőséget adva a speciális érdeklődési területekben való elmélyedésre.

A jövőben a modul minden elemén átívelő portfólió készítésével a hallgatók személyes, autonóm tanulási folyamatát kívánjuk elősegíteni, megteremtve – a tantervi kereteken belül - az egyéni tanulási utak kialakításának lehetőségét is.

A portfólió dokumentálja a tanulók elméleti és gyakorlati tudásának fejlődését, valamint a hallgató reflexióit a képzési kimeneti követelményrendszerben megfogalmazott - a szakterülethez kapcsolódó - kompetenciák területén elért eredményeit.

A portfólió

A portfólió - jelentése a „szakértői dosszié” (Falus-Kimmel, 2009), megjelenése a képzési rendszerekben relatíve rövid múltra tekint vissza, az üzleti és a művészeti életben már jóval korábban ismerték és használták a fogalmat. A portfólió „olyan dokumentumok gyűjteménye, amelyek megvilágítják valakinek egy adott területen szerzett tudását, jártasságát, hozzáállását” (Bird 1990



munkáját idézi Barton-Collins, 1993: 203). A portfólió készítés módszere a konstruktivista nevelésemélet paradigmájához kapcsolódik, szakít a hagyományos tanuláselméletek elgondolásaival, melyben a tanulók kész tudásanyagot kapnak. A portfólió lehetőséget teremt az önálló tudás létrehozására, a folyamat fejlődési szakaszainak bemutatására, az önreflexióra (Falus-Kimmel 2009). A portfólióra tükröként tekintünk, melynek segítségével a hallgató tanulás szervezésére, ismeretanyag elsajátítási folyamatára és szakmai fejlődésére kell reflektálnia (Heuer 2000).

A portfólió készítésnek számos indítékát és fajtáját ismerteti a szakirodalom, a teljesség igénye nélkül mutatjuk be a legismertebb tartalmi válfajait.

Eredmény portfólió:

Meghatározott dokumentumok bemutatására szolgáló gyűjtemény, az értékelés szempontrendszere adott, a készítő számára nem minden esetben ismert. Az eredmény portfólió készítését leggyakrabban a munkavállalás valamint önkéntes tevékenység esetében alkalmazzák.

Tematikus portfólió

Több tantárgy témakörében szerzett jártasságot mutatja be egy megadott problémával, témával kapcsolatban, a megszerzett tudás integrációját valósítja meg az oktatás területén

Kutatási portfólió:

Egy adott empirikus kutatás bemutatása a feladat, a hallgató kutatás módszertani ismereteit prezentálja az általa választott kutatási területen.

Reflektív portfólió:

A hallgató saját tanulási folyamatát, reflexióit helyezi a középpontba. A meghatározott követelményrendszer teljesítését prezentáló dokumentum, mely a fejlődési irányokat is meghatározhatja, amennyiben egy hosszabb oktatási periódust ölel fel.

Projekt portfólió:

A projekt megvalósulási folyamatát mutatja be, valamint a hallgató tevékenységét, feladatvállalásait prezentálja (Heuer 2000).

A portfóliók tartalmi elemi nem minden esetben különülnek el élesen, a projekt és a kutatási portfólió is épülhet egy-egy tematikus elem köré a konkrét megvalósítás folyamán. Kérdés, mit tekintünk hangsúlyos elemnek a dokumentum elkészítése során.



A portfólió egyaránt szolgál oktatási-, tanulási-, valamint értékelési célokat. A rendszerezett dokumentumgyűjtemény alapján felmérhetővé válik az a fokozatos fejlődési folyamat, melynek során a hallgatók megteremtik az elméleti - és a gyakorlati képzés szintézisét, és megvalósítják a kompetens segítő szakemberré válás egyes szakaszait. A portfólió készítés módszere segíti a tanulók önálló tanulásszervezését, az ismeretek rendszerezését, valamint az értékelést esetében a rendszeresség, a folyamatosság kerül az előtérbe (Falus-Kimmel 2009).

A portfólió készítés hathatósan fejlesztheti a tanulni tanulás technikáit, a reflektív szociális szakemberré válás menetét, segíti a hiteles önértékelés megvalósítását, a képzés alatti illetve a képzés utáni fejlődési irányok kijelölését, a hallgatók szakmai nyelvhasználatát valamint egy reális pályakép kialakítását.

A modulon átívelő portfólió

A gyermekvédelmi modul időtartama alatti fejlődést kívánjuk monitorozni a portfólióval, mely dokumentálja a hallgatók egyéni előrehaladását, szakmai identitásuk formálódását.

A reflektív munkaportfólió, mely a hallgató előrehaladását dokumentálja, valamint tartalmazza a modulhoz tartozó feladatmegoldásokat és az önértékeléseket. A „Gyermek és ifjúságvédelem” kurzus esetében cél a metakognitív (információfeldolgozási stratégiák ellenőrzése és szabályozása) készségek fejlesztése (Bárdossy, Dudás 2009), a „Gyermekvédelmi modulgyakorlat” esetében egy konkrét probléma megfogalmazása és projektmódszerrel történő kimunkálása a célkitűzés. A „Gyermekvédelmi alapellátások” és a „Gyermekvédelmi szakszolgáltatások” kurzusok részletesen foglalkoznak a jogszabályban megfogalmazott ellátások rendszerével valamint a civil kezdeményezésekkel, szolgáltatásnyújtással és kiterjesztésének lehetőségeivel.

Fontosnak tartjuk a hallgató folyamatos és a kurzusok teljesítését követő kritikus és elemző értékelésének megjelenítését, a saját tanulási folyamattal és az adott kurzussal kapcsolatos reflexióit is.

A portfólió célja a modul oktatási folyamatában

A portfólió készítésének célja:

- a hallgató bemutassa a gyermekvédelem területén szerzett ismereteit, tudását, prezentálja a terület iránti elköteleződését, a gyermekek és a fiatalok körében végzendő szociális munkában való jártasságát;
- mutassa be a komplex modul időtartama alatt megvalósított előrehaladást, fejlődést a készségek, képességek, a képzési és kimenetei követelményekben megfogalmazott kompetenciák területén;
- tegye láthatóvá a fejlődés érdekében tervezett és megvalósított törekvéseit, eredményeit.

A modul egészét átfogó portfólióban a hallgató bemutatja a kurzusok és a gyakorlat során elkészített dolgozatit, prezentációit, megfigyelési és értékelési dokumentumait, megvalósítja az előre megadott szempontok alapján saját szakmai kompetenciái fejlődésének folyamatos nyomon követését, valamint az önálló tanulásirányítását. További célként fogalmazható meg a diákok rendszerszemléletének fejlesztése is a gyermekvédelem területén, a két félév során megvalósuló kurzusokat ne önállóan teljesítendő feladatként kezeljék a tanulók, hanem a gyermekek és a fiatalok jóllétét, egészséges pszichoszociális fejlődését megvalósító komplex rendszerként.

A dokumentum kivitelezésével motiválni kívánjuk a hallgatókat a reflektív szemlélet – és a kritikai gondolkodásmód elsajátításában, fejlesztésében.

A reflexió ismérveinek tekintjük:

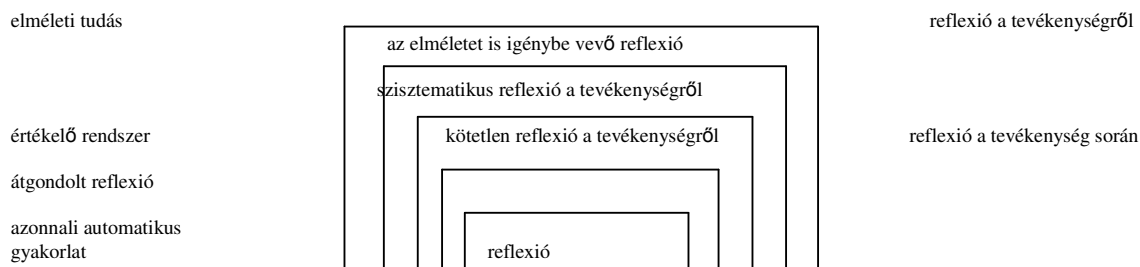
- „a döntések tudatosak és ésszerűek;
- egyre fejlődő értékelő rendszerek alkalmazásával valósul meg, azaz a tapasztalatait is magába foglaló gyakorlati tudásra épül;
- a döntések hozzájárulnak a gyakorlat és a tudás fejlődéséhez is” (Falus 2001:26).

A tanulási során megvalósulhat a visszacsatolás közvetlenül a tevékenység folyamatában vagy azt követően, valamint a szakirodalom megkülönbözteti a funkcionális reflexiót, mely az eredményesség érdekében végzett (ön)kritikai folyamatokra utal. A visszacsatolás különböző szintjeit is figyelhetjük meg (lásd x. számú ábra), egyrészt a tevékenység közben azonnal vagy a befejezést követően is reagálhatunk a folyamatokra, a történésekre. A reflektív szakemberré válás folyamatában



nélkülözhetetlen a szisztematikus, elméleti tudást is integráló, elmélyült elemző, értelmező értékelés tanulása, gyakorlati munkamódszerekbe való átültetése.

számú ábra: A reflexió mélysége



Forrás: Falus 2001:26

A portfólió létrehozása

A portfólió a modul időtartamát felölelő két szemeszter alatt, mind a négy kurzus során folyamatosan kell elkészítenie a hallgatóknak.

számú táblázat: A portfólió tervezés lépései

Elemek	Feladatok	
	Oktató	Tanuló
Portfólió szerepe	portfólió célja a modul oktatási folyamatában, típusa	mit jelent a portfólió, milyen célt szolgál a szakmai fejlődés folyamatában
Feladat megvalósítás	előkészítés, Tervezés, kivitelezés, értékelés szempontjai	Tervezési folyamat (a tanulás-fejlődés folyamatában: stratégiai cél megfogalmazása, operatív



			feladatok) Anyagok gyűjtése, dokumentumok szelekciója
Értékelés	Formatív	Konzultációk ütemezése, tanácsadás, reflexiók	Konzultációk, önreflexió
	Szummatív	Portfólió tartalmi értékelése, visszajelzés a szakmai fejlődési folyamatra	Önértékelés, önreflexió

Forrás: Lénárd - Rapos 2007, Falus – Kimmel 2009

A portfólió szerepe

Hallgatók számára egyértelművé kívánjuk tenni az oktatói feladatokat a portfólió készítés folyamatában, az egyes kurzusokért felelős kollégák tanácsadó, facilitáló szerepet töltenek be a megvalósítás során. Az egyéni konzultációkon, valamint a kurzusok tematikájába beépített megbeszélések ideje alatt van lehetőség a felmerülő kérdések, dilemmák megbeszélésére.

A portfólió elkészítése előtt célszerű kérdéseket feltennie a hallgatónak és az eredményes munka érdekében szükséges megválaszolni:

- Mit jelent számomra a dokumentumgyűjtemény?
- Milyen szintű elméleti és gyakorlati tudással rendelkezem a gyermekvédelem területén?
- Mit kívánok elérni a modul kurzusainak teljesítése során?
- Mire vagyok képes?
- Hogyan tudok változni?
- Milyen módon kapcsolódik a portfólió személyes céljaimhoz?
- Milyen feladatok, dokumentumok bemutatásával tudom bizonyítani kompetenciáim meglétét fejlődését? (v. ö. Heuer 2001, Falus – Kimmel 2009)

A kérdésekre adott válaszokat a portfólió első, bevezető szakaszában kívánatos a tanulónak ismertetnie.



Feladat előkészítés, megvalósítás

A kurzusok során a hallgatói terhelést optimalizáljuk, a modul szellemiségéhez, oktatási célkitűzéseikhez igazodva, az egyes kurzusok megvalósításáért felelős oktatók közösen készítik el a tematikákat, így megvalósul a tananyag egymásra épülése valamint elkerülhetők a párhuzamosságok. A portfólió elkészítésnek támogatása a folyamatos egyéni és csoportos konzultáció során valósítjuk meg, a kurzusok tematikájába „ellenőrző” pontokat építünk be. Az értékelés kritériumait a hallgatókkal közösen beszéljük meg, az oktatók csak javaslatokat tesznek a megbeszélés során (javasolt szempontokat lásd az értékelést ismertető szakaszban).

A portfólió elkészítése a hallgató önálló feladata, a sikeres megvalósítás elengedhetetlen feltétele a jó előkészítés, megértetni a tanulókkal a dokumentum gyűjtemény célját, feladatát saját tanulási folyamatukban.

A portfólió tartalma:

- minden olyan dokumentumot csatolhat a hallgató, amely a modul kurzusainak teljesítéséhez kapcsolódik (szakirodalom feldolgozása illetve kritikai elemzése, órai feladatok teljesítése, intézménylátogatás értékelése, modulgyakorlat során megvalósított projektdokumentáció, PowerPoint prezentáció);
- konferencia előadások jegyzetei, kritikai reflexiói;
- a csatolt anyagokhoz kapcsolódó hallgatói – és önreflexiók;
- szakirodalom feldolgozás, elemzés, kritikai reflexiók (a szakmai fejlődési célokhoz, gyermekvédelem területén belül a szűkebb érdeklődési körhöz kapcsolódó tudományos írásművek);
- a képzési kimeneti követelményekben megfogalmazott kompetenciák területén elért eredmények, hiányosságok bemutatása;
- a tanulási és az egyéni fejlődési folyamatok értékelése, reflexió a bevezető fejezetben megfogalmazott célok teljesülésére;
- fejlődési területek, irányok megfogalmazás, kijelölése (Bárdossy – Dudás 2009).

A hallgatók maximális önállóságot élveznek a dokumentum összeállításában, a legfontosabb szempont, melyet szem előtt kell tartaniuk, a portfólió jól, az oktatók, bírálók számára világosan



tükrözze a gyermekvédelmi modul során megvalósult fejlődési folyamatot. A válogatás fontos momentuma a portfólió összeállításának

Portfólió „tartalomjegyzéke”:

- *Első fejezet* (bevezető)

A hallgató indokolja, miért választotta a gyermekvédelmi modult, milyen célkitűzései vannak, a modul választás milyen módon illeszkedik pályaképebe.

Mutassa be a dokumentumgyűjtemény elkészítésének elvét, indokolja a dokumentum kiválasztás okait.

Mind a négy kurzus esetében értékelje saját munkáját, feladatteljesítését.

A tanuló minden félév végén ismertesse a képzési és kimeneti követelményekben megfogalmazott kompetenciáknak való megfelelés fokát, a fejlődés ívét.

- *Második fejezet* (kötelezően bemutatandó dokumentumok)

A gyermekvédelmi modulgyakorlat keretében megvalósított projekt igen rövid tartalmi bemutatója, a hallgató egyéni feladatai, tevékenysége a projekttervezés – kivitelezés folyamatában, valamint a tanuló ismertesse kritikai reflexióit a projekt folyamattal kapcsolatban, tegye meg javaslatait a felmerült hiányosságok, problémák kiküszöbölésére.

Ismertessen egy esettanulmányt egy szabadon választott szakirodalom alapján, mutasson rá az esetkezelés erősségeire, gyengeségeire, javasoljon más lehetséges esetkezelési módszereket.

- *Harmadik fejezet* (szabadon választott dokumentumok bemutatása)

A hallgató a képzési és kimeneti követelményekben megismert kompetenciák közül válasszon ki két kompetenciát, mutassa be, a tanulási folyamatok milyen módon alakították készségeit (javaslatot lásd x. számú mellékletben.), képességeit, milyen módon segítette a modul a szakmai identitásformálódását.

- *Negyedik fejezet* (fejlődés, önértékelés)

A hallgató ismertesse szakmai aktivitását, a modul egy éve alatt milyen önkéntes munkát végzett, miért választotta az adott területet.

Prezentálja a gyermekvédelemhez kapcsolódó szakmai rendezvényeken való részvételét (konferencia előadás, továbbképzés előadásának kritikai reflexiói, az elméleti ismeretekkel való összevetése).

- *Ötödik fejezet* (szakmai vízió)



A tanuló ismertesse jövőbeni pályaképét, mely irányban/irányokban kívánja képezni magát, a modul választás milyen módon befolyásolta elképzeléseit.

Záró önértékelés.

- *Irodalomjegyzék*

A hallgató prezentálja a szakirodalmi hivatkozások szabályainak elsajátítását.

- *Melléletek*

A modul időtartama alatti konzultációk időpontja, tartalma (táblázat).

A modul egyes kurzusaihoz kapcsolódó önértékelő lapok valamint oktatói értékelések.

Szabadon választott dokumentumok, melyet a hallgató fontosnak ítél az ismeretsajátítás, a kompetencia fejlesztés bemutatása érdekében.

A portfólió értékelése

A hallgatók bemutatják a segítő szakemberré válássá folyamatát a megismert követelményrendszer szerint. A tanulóknak a portfólió dokumentumaiban bizonyítani kell elméleti ismereteinek, gyakorlati készségeinek, kompetenciáinak fejlődését a gyermekvédelem területén.

A sikeres megvalósítás érdekében a hallgatókat bevonjuk az értékelési szempontok kialakításába, a vélemények, elvárások összehangolása a tanulók motivációját erősíti. Fontosnak tartjuk a követelmények valamint az értékelés szempontjainak világos, mindenki számára érhető megfogalmazását. Kiemelten kezeljük a hallgatói és az oktatói reflexiók tartalmának, szempontrendszerének előzetes megbeszélését.

Formatív és szummatív értékelést is meg kívánjuk valósítani a modul teljes időtartama alatt. „Gyermek és ifjúságvédelem” és a „Gyermekvédelmi alapellátások”, a „Gyermekvédelmi szakszolgáltatások” kurzusok esetében a portfólió értékelésében a formatív értékelést valósítjuk meg, a kurzusok oktatói a tematikába beépített, meghatározott időpontokban rendszeresen konzultálnak a hallgatókkal a fejlődés folyamatáról, az egyéni kompetenciák kiteljesedésének folyamatáról. A formatív értékelés, mely interaktív formában valósul meg, a hallgatók személyes szakmai fejlődését kívánja elősegíteni (Kopp – Ollé - Zágonné 2008). A szummatív értékelés a „Gyermekvédelmi modulgyakorlat” keretében a modul tanulási folyamatának zárásaként valósul meg, mely érdemjegy formájában összegzi a két szemeszterben végzett hallgatói tevékenységeket,



aktivitást. Az értékelés nemcsak a végső teljesítésre koncentrál, hanem a két félév során teljesített négy kurzus során nyújtott teljesítményre valamint a reflektív tanulásra.

Az értékelés elemei között meg kell jelennie:

- A tartalom értékelésének: az összeállítás logikája, a célok és tartalmak koherenciája, logikus érvelés, reflexiók hitelessége. A megadott tartalmi elemek megjelenítése, kidolgozottsága.
- Megfogalmazás, stílus értékelésének: a társadalomtudományok valamint a szociális munka fogalmi apparátusának ismerete, használata.
- Formai követelményeknek: plágium mentesség, hivatkozások, felhasznált irodalmak jegyzéke, a kivitelezés igényessége, a vizuális megjelenítés.

Várható előnyök:

A tudás, a készségek, a képességek, a kompetenciák értékelése a hatodik szemeszter végén történik, a képzés befejezése előtt fél évvel. A hallgató reflexiói, önértékelése segítheti a terepgyakorlat helyszínének jobb, a hallgató igényeihez, elképzeléseihez leginkább illeszkedő intézmény tudatos kiválasztását. A felkészültség összegzése lehetőséget ad a hiányos, a nem kellően kimunkált területek feltárására. A reflexióból a hallgató nyeresége a legnagyobb, pontos képet kap saját szakmai fejlődési folyamatáról.

A portfólió a szakmai identitásformálás fontos eszközévé válhat, elkészítése során előtérbe kerül a tényleges szakmai célkitűzések.

A folyamat, amelyben a portfólió elkészül növeli a hallgatói önállóságot, problémamegoldást, az írásbeli kommunikációs készséget, javítja az időmenedzsment hatékonyságát. Elősegíti a szakmai személyiségre való folyamatos reflexió kialakításának, - tanulásának képességét. A reflektív gyakorlat teret ad a nyitottság kiteljesítésére, a felelősségtudat fejlesztésére, a szakmai elköteleződés elmélyítésére.

A portfólió készítés megvalósítja a folyamatos, szisztematikus tanulást, aktivitást a modul kurzusainak időtartama alatt, egyúttal segít reflektálni a saját tanulási folyamatra is. A tanulók motivációja a képzés ideje alatt változó intenzitású lehet, a portfólió készítés ideje alatt a feladatok rendszeressége, kiszámíthatósága állandósíthatja a kurzusok iránti érdeklődést.



A portfólió készítés egy autonóm tevékenység, melynek során a hallgatók motiválttá válnak, gondolkodásukat a proaktivitás jellemzi, a tanulók saját szakmai fejlődésük kimunkálásán önállóan valamint az oktatási helyzettől függően csoporttársaik, illetve oktatóik segítségével dolgoznak. A fejlődés iránti igény hosszú távú hatásának tekinthető az élethosszig tartó tanulás melletti elköteleződés.

A dokumentumgyűjtemény alatti folyamatos oktatói konzultációk megalapozhatják a jó tanár diák kapcsolatot, az oktatók és a hallgatók között alkotó, kreatív szakmai dialógus valósulhat meg.

Várható nehézségek

A hallgatók a korábbi megszokott képzési metodikától eltérő módszerrel találkoznak, amennyiben nem sikerül a portfólió jelentőségét, funkcióját jól közvetíteni, a tanulók ellenállása megnehezítheti a megvalósítást.

A hallgatóknak érett személyiséggel kell rendelkezniük, gondolkodásuk, tevékenységük folyamatos bírálata/önbírálata visszahat énképükre és gátolhatja a reflektivitást.

A tanárok oktatás módszertani hiányosságai, a hallgatók ismeretének hiánya gátolhatja a nyílt, őszinte légkör kialakulását, mely elengedhetetlen feltétele a reflektív gyakorlat elsajátításának.

Az egyes tantárgyelemek során megvalósítandó feladatok

A gyermekvédelmi alapszolgáltatások SMNB20020

A gyermekvédelmi alapszolgáltatások című kurzus a korábbi oktatási gyakorlatunk során a frontális előadás módszerét alkalmaztuk, a projekt keretében került sor a tantárgy tematikájának, oktatási módszerének átgondolására és a reflektív képzési gyakorlat követelményeinek megfelelő átalakítás kimunkálására.

A kurzus a gyermekvédelmi komplex modul választó hallgatók egyik kötelezően választandó kurzusa, melynek során az oktatási tevékenység kettős cél megvalósítására irányul. Egyik célja az, hogy a leendő szociális munkás részletesen megismerje a gyermekjóléti alapellátások rendszerét, tevékenységét, továbbá gyakorlati dilemmáit. Másik célja az, hogy hozzájáruljon a reflexív praxishoz szükséges szakmai kompetenciák kialakításához.

A kurzust teljesítő hallgató képessé válik arra, hogy – diplomája megszerzése után – kezdő szociális munkásként bekapcsolódjon a gyermekjóléti alapellátások területén folyó munkába, illetve arra, hogy ott elkezdje, illetve továbbfejlessze reflexív kompetenciáinak alkalmazását.



Gyermek- és ifjúságvédelem SMNB200101

A kurzus bemutatja a gyermekvédelemre irányuló szakpolitikát, a hazai gyermekvédelem rendszerét és működését. A kurzust teljesítő hallgató képessé válik a gyermekvédelmi rendszer elemeinek és folyamatainak azonosítására, továbbá azok kritikai elemzésére.

A kurzusok anyaga három elemből áll:

- a hazai gyermekjóléti ellátások szociálpolitikai, jogi, közszolgáltatás-szervezési alapismereteiből;
- a gyermekjóléti ellátásokra vonatkozó tapasztalatokból (a hallgatók maguk szerzik meg különböző forrásokból, oktatói iránymutatás alapján);
- a tapasztalatokra irányuló reflexiókból (a hallgatók maguk reflektálnak és hasznosítják reflexióikat).

A hallgatóknak részt kell venniük a reflektív tanulás folyamatában:

- Meg kell ismerkedni a gyermekjóléti szolgáltatás ismereteivel, melyhez tematikában szereplő a szakirodalom nyújt segítséget.
- A kijelölt témakörökben egyénileg kell tapasztalatot szereznie a hallgatóknak az elméleti források, statisztikai források, eseteleírások, interjúk, résztvevő megfigyelés útján.
- A tapasztalatokat reflektív napló formájában fel kell dolgozni.
- A szemináriumon részt kell venni a tapasztalatok és a reflexiók kollektív feldolgozásában.

A reflektív írás tipikus tartalma (DIEP modell):

- Describe (Leírás)
- Interpret (Reflexió az esetre)
- Evaluate (Általánosított következtetés)
- Plan (Akcióterv a jövőbeli cselekvésre)

Felhasznált irodalmak:

Bárdossy Ildikó - Dudás Margit (2009): A tanulás tervezése és értékelése. Educatio Társadalmi Szolgáltató és Nonprofit Kft., Budapest

Falus Iván (2001): Pedagógus mesterség – pedagógiai tudás. Iskolakultúra 11/2 21-28

Falus Iván (2006): A tanári tevékenység és a pedagógusképzés új útjai. Gondolat, Budapest

Falus Iván – Kimmel Magdolna (2009): A portfólió. Gondolat Kiadói Kör, Budapest



Heuer, Loretta (2000): The Homeschooler's Guide to Portfolios and transcripts. IDG Books Worldwide, Foster City. http://www.amazon.com/Homeschoolers-Guide-Portfolios-Transcripts-Loretta/dp/0028637380#reader_0028637380

Letöltés időpontja: 2011. június 27.

Kimmel Magdolna (2006): A tanári reflexió korlátai. Pedagógusképzés 4/3-4 35-49

Kopp Erika, Ollé János, Zágon Bertalanné (2008): Tanórai differenciálás. Oktatási programcsomag pedagógusképzés számára. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest http://www.educatio.hu/download/hefop/project_1/tanorai_differencialas.pdf

Letöltés időpontja 2011. június 16.

Lénárd Sándor, Rapos Nóra (2007): MAG (Megelőzés – Alkalmazkodás – Gondoskodás) projekt.

Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest <http://mag.ofi.hu/egyeb/magtar-otletek/magtar-otletek-090617-2>

Letöltés időpontja: 2011. június 16.

Szivák Judit (2002): A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei. Műszaki Kiadó, Budapest

Mellékletek:

Javaslatok a kompetenciák értékelésére

Kompetencia	Javasolt dokumentum
a társadalmi folyamatok működési szabályszerűségeinek, a társadalmilag kedvezőtlen helyzeteket létrehozó okoknak, következményeknek a felismerése, kritikus és rendszerszerű elemzése;	szabadon választott szakirodalom bemutatása és reflexiója konferencia előadás és reflexiója
a különböző életciklusokban és élethelyzetekben kialakuló szociális problémák, veszélyeztető tényezők felismerésére, feldolgozása és elemzése;	gyermekvédelmi modulgyakorlat projekt
az egyén és társadalmi környezete közötti interakciók társadalmi összefüggéseiben való értelmezése;	gyermekvédelmi modulgyakorlat projekt



az egyének, családok, csoportok, közösségek problémakezelő és –megoldó képességének javítására, társadalmi integrációjuk, szociális biztonságuk elősegítése;	szabadon választott szakirodalom bemutatása és reflexiója esettanulmány
az egyén és környezete erőforrásainak feltárására és hasznosítása;	intézménylátogatás tapasztalatai konferencia előadás reflexiója szabadon választott szakirodalom bemutatása és reflexiója
a szociális munka tanulásához szükséges információforrások, a szakmai gyakorlatban használatos dokumentációk használata;	felhasznált irodalmak jegyzéke intézménylátogatások tapasztalatai

Kompetenciák fejlődésének modul kezdő és záró értékelése

Kompetencia	Ismeretek, attitűdök, képességek, készségek	
	modul kezdetén	modul zárásakor
a társadalmi folyamatok működési szabályszerűségeinek, a társadalmilag kedvezőtlen helyzeteket létrehozó okoknak, következményeknek a felismerésére, kritikus és rendszerszerű elemzésére;		
a különböző életciklusokban és élethelyzetekben kialakuló szociális problémák,		



veszélyeztető tényezők felismerésére, feldolgozására és elemzésére;		
az egyén és társadalmi környezete közötti interakciók társadalmi összefüggéseiben való értelmezésére;		
az egyének, családok, csoportok, közösségek problémakezelő és –megoldó képességének javítására, társadalmi integrációjuk, szociális biztonságuk elősegítésére;		
az egyén és környezete erőforrásainak feltárására és hasznosítására;		
a szociális munka tanulásához szükséges információforrások, a szakmai gyakorlatban használatos dokumentációk használatára;		

Kompetenciák fejlődésének kurzusonkénti értékelése

Kompetencia	Fejlődés leírása			
	Gyermek- ifjúság- védelem	Gyermek- védelmi alapellátások	Gyermek- védelmi szak- szolgáltatások	Gyermek- védelmi mo- dulgyakorlat
a társadalmi folyamatok működési szabályszerűségeinek, a társadalmilag kedvezőtlen helyzeteket létrehozó okoknak, következményeknek a felismerése, kritikus és rendszerszerű elemzése;				
a különböző életciklusokban és élethelyzetekben kialakuló szociális problémák, veszélyeztető tényezők felismerése, feldolgozására és elemzése;				
az egyén és társadalmi környezete közötti interakciók társadalmi összefüggéseiben való értelmezése;				
az egyének, családok, csoportok, közösségek problémakezelő és –megoldó képességének javítása, társadalmi integrációjuk, szociális biztonságuk elősegítése;				
az egyén és környezete erőforrásainak feltárására és hasznosítása;				
a szociális munka tanulásához szükséges információforrások, a szakmai gyakorlatban használatos dokumentációk használata;				



Kurzus értékelőlap (kurzus, oktatói tevékenység)

Szempontok	Értékelés						
	1	2	3	4	5	6	7
A kurzus felkeltette az érdeklődésemet.							
A gyermekvédelem szempontjából fontos kérdésekkel foglalkozott.							
Segítette a gyermekvédelem problémáinak jobb megértését.							
Kellő mennyiségű volt információ és ismeretanyag							
A kurzus lehetőséget adott a vélemények ütköztetésére.							
A kurzus segítette kritikai gondolkodás, a reflektivitás megvalósítását.							
A kurzus hallgatói feladatai fejlesztő hatásúak voltak.							
A kurzus feladatai optimális terhelést biztosítottak.							
A kurzus jó szervezett volt.							
A kurzus befolyásolta a jövőbeni munkahelyválasztásomat.							

Kurzus értékelőlap (hallgatói önértékelés)

Szempontok	Értékelés						
	1	2	3	4	5	6	7
Lelkiismeretesen végeztem a feladataimat.							
Kérdéseket tettem fel.							
Aktív résztvevője voltam a kurzusnak.							
Korábbi tudásaimat integráltam a kurzusok témaköreibe.							
A gyermekek, fiatalok védelmét.							
Megvalósult szakmai kompetenciáim fejlesztése.							
Kritikusan reflektáltam teljesítményemre.							
Figyeltem hallgatótársain reflexióira.							
Hallgatótársaim véleménye formálta véleményalkotásomat, gondolkodásomat.							
A kurzus segített körvonalazni, milyen területen kívánok dolgozni.							

Egyéni konzultációk időpontja, tartalma

Kurzus	Dátum	Tartalom
Gyermek és ifjúságvédelem		
Gyermekvédelmi alapellátások		
Gyermekvédelmi szakellátások		
Gyermekvédelmi modulgyakorlat		